

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКА ВІЙСЬКОВО-МЕДИЧНА АКАДЕМІЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Вченої ради Академії

Протокол від «30» 04 2024р. № 4

Голова Вченої ради Академії

бригадний генерал медичної служби

Валерій САВИЦЬКИЙ

«30» 04 2024р.

ПРОГРАМА

Фахового вступного випробування при прийомі на факультет підготовки
військових лікарів Української військово-медичної академії за спеціальністю
222 «Медицина», спеціалізація «Хірургія»

Факультет підготовки військових лікарів

Термін навчання: 36 місяців

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність 222 «Медицина»

ПОГОДЖЕНО

Рішення Методичної ради Академії

Протокол від «10» 04 2024р. № 2

Голова Методичної ради Академії

полковник медичної служби

Віталій Єщенко

«10» 04 2024р.

Київ – 2024 р.

Даною програмою визначений обсяг базових знань з хірургії (необхідних кандидатам для навчання на факультеті підготовки військових лікарів), що виносяться на вступні випробування зі спеціалізації **хірургія**.

Авторський колектив:

полковник м/с КОРОЛЬ Сергій Олександрович, доктор медичних наук, професор, начальник кафедри військової хірургії Української військово-медичної академії;

полковник м/с БУРДУКА Володимир Володимирович, доктор медичних наук, професор, заступник начальника кафедри військової хірургії Української військово-медичної академії;

прац. ЗСУ ЗАРУЦЬКИЙ Ярослав Леонідович, доктор медичних наук, професор, професор кафедри військової хірургії Української військово-медичної академії;

прац. ЗСУ БЛИЙ Володимир Якович, доктор медичних наук, професор, професор кафедри військової хірургії Української військово-медичної академії;

ВСТУПАЮЧІ ПОВИННІ ЗНАТИ:

- історію вітчизняної хірургії, вплив вітчизняних хірургічних шкіл на розвиток хірургії;
- топографічну анатомію людини та техніку основних хірургічних втручань;
- загальну хірургію;
- етіологію, патогенез, клініку, діагностику, лікування, медичну реабілітацію захворювань хірургічного профілю;
- окремі питання воєнно-польової хірургії;
- актуальні питання травматології та ортопедії.

З М І С Т

I. Топографічна анатомія та оперативна хірургія.

- *Топографічна анатомія голови.* Первинна хірургічна обробка поранень голови. Трепанації черепа. Методи виконання.
- *Топографічна анатомія шиї.* Трикутники шиї. Хірургічна анатомія судинно-нервового пучка шиї. Хірургічна анатомія гортані, трахеї, стравоходу та щитовидної залози. Оперативні доступи до загальної сонної артерії. Трахеостомія, методи виконання.
- *Топографічна анатомія хребта та спинного мозку.* Будова спинномозкового каналу. Покази до лямбальної пункції.
- *Топографічна анатомія грудей.* Хірургічна анатомія молочної залози, міжреберних проміжків, плеври, легень. Топографія кореня легені,

переднього та заднього середостіння. Торакотомія, дренажування плевральної порожнини. Види торакотомій.

- **Топографія органів черевної порожнини.** Кровопостачання шлунку, тонкої та товстої кишки, печінки, селезінки. Будова пахового каналу. Оперативні втручання: апендектомія, гернеопластика, холецистектомія, резекція кишки, резекція шлунку, лапаротомія.
- **Топографічна анатомія поперекової ділянки та заочеревинного простору.** Хірургічна анатомія нирок та сечоводів. Судини та нерви заочеревинного простору.
- **Топографічна анатомія чоловічого та жіночого тазу.** Катетеризація сечового міхура та епіцистостомія. Операції при геморої, анальних тріщинах, паранекритах.
- **Топографічна анатомія верхніх кінцівок:** дельтоподібна, аксілярна ділянки, ділянка плеча, передпліччя та кисті. Хірургічна анатомія фасціальних просторів, артеріальних судин. Хірургічна обробка поранень м'яких тканин кінцівок.
- **Топографічна анатомія нижніх кінцівок.** Сіднична ділянка, ділянка стегна, стегновий трикутник, колінний суглоб, стопа. Хірургічна анатомія фасціальних просторів та судинно-нервового пучка. Будова стегнового каналу.

2. Загальна хірургія.

- **Асептика та антисептика.** Визначення асептики та антисептики. Види. Способи автоклавування білизни та рукавиць, способи обробки рук хірурга, їх порівняльна оцінка. Обробка інструментів.
- **Рани.** Визначення. Класифікація ран. Поняття про мікробне забруднення та мікрофлору рани. Ранева інфекція. Вогненальна рана. Уражаюча дія сучасних вогненальних ранячих снарядів. Загальні закономірності перебігу раневого процесу та його особливості при різноманітних видах ран. Первинна хірургічна обробка ран. Вторинна хірургічна обробка ран.

Повторна хірургічна обробка ран. Особливості. Загальні принципи та сучасні засоби лікування гнійних ран.

- **Кровотеча та гостра крововтрата.** Визначення. Класифікація кровотечі в залежності від джерела, причини та ступеню крововтрати. Методи діагностики та визначення важкості крововтрати. Тимчасова та остаточна зупинка кровотечі. Особливості інфузійної терапії при крововтраті.
- **Переливання препаратів крові та плазмозамінників.** Історія переливання крові. Вчення про групи крові. Методика визначення групи крові. Визначення груп крові за допомогою поліклонів. Сумісність груп крові. Резус-фактор. Показання та протипоказання до переливання крові та її компонентів. Сучасні дані про механізм дії цільної крові. Консервування, зберігання та визначення придатності крові. Методи переливання крові, профілактика та лікування ускладнень. Донорство у ЗС України. Класифікація кровозамінників. Покази до їх використання.
- **Хірургічна інфекція.** Класифікація (за клінічним перебігом, за локалізацією, за етіологією). Гостра гнійна інфекція. Збудники. Місцеві гнійні захворювання. Фурункул. Карбункул. Гідраденіт. Абсцес. Флегмона. Безпихове запалення. Лімфаденіт. Тромбофлебіт. Лімфаденіт. Мастит. Панарицій. Тендовагініт. Флегмона кисті. Основні принципи лікування гострої гнійної інфекції. Профілактика гнійних захворювань шкіри та підшкірної жирової клітковини. Остеомієліт, класифікація. Діагностика, лікування.
- Загальна гнійна інфекція (сепсис). Етіологія. Патогенез. Збудники. Реактивність організму. Клініка. Діагностика. Лікування.
- Госпітальна інфекція. Визначення. Збудники. Джерела та механізм передачі. Загальні принципи лікування інфекційних ускладнень. Профілактика госпітальної інфекції в лікарських установах.
- Трансфузійна та дезінтоксикаційна терапія при гнійній хірургічній інфекції.
- Цукровий діабет та гнійна інфекція.

- Гнилісна інфекція. Хірургічне лікування та методи дезінтоксикації при гнилій інфекції.
- Анаеробна інфекція і правець. Клініка, діагностика, хірургічне лікування. Особливості хірургічного лікування та організаційні заходи при лікуванні анаеробної інфекції, правця.
- Гнійно-резорбтивна лихоманка. Відмінності гнійно-резорбтивної лихоманки від сепсису. Методи лікування.
- *Знеболювання*. Інгаляційні та неінгаляційні методи наркозу. Показання та протипоказання. Основні методи місцевої та внутрішньовенної анестезії. Спинально-мозкова та епідуральна анестезія. Техніка виконання. Помилки та небезпека епідуральної анестезії.
- *Передопераційна підготовка*. Види, задачі.
- *Післяопераційний період*. Ускладнення та їх профілактика.
- *Термінальні стани*. Класифікація. Діагностика. Загальні принципи лікування. Реанімація.

3. Окремі питання хірургії.

- *Хвороби щитоподібної залози*. Зоб. Етіологія та патогенез. Класифікація. Показання до хірургічного лікування. Обсяг оперативного лікування при різних формах зоба.
- *Гнійно-деструктивні захворювання легень і плеври*. Класифікація. Абсцес і гангрена легень. Етіологія, патогенез. Клініка, діагностика, загальні принципи консервативного і хірургічного лікування. Емпієма плеври. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клініка, діагностика. Методи хірургічного лікування.
- *Середостіння*. Гострий і хронічний медіастеніт. Загальні принципи лікування.
- *Варикозна хвороба вен кінцівок*. Етіологія, патогенез. Клініка, діагностика. Методи оперативного лікування.

- Тромбофлебіти. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клініка. Ускладнення. Консервативне та хірургічне лікування. Принципи застосування антикоагулянтів. Поняття про посттромбофлебітичний синдром.
- *Облітеруючі захворювання артерій нижніх кінцівок.* Методи діагностики. Класифікація ступеню ішемії. Загальні принципи лікування.
- *Стравохід.* Хімічні опіки стравоходу. Класифікація. Діагностика. Клініка. Загальні принципи лікування.
- Рак стравоходу. Етіологія, патогенез. Класифікація. Клініка та діагностика. Оперативні втручання.
- *Грижі живота.* Загальне вчення про грижі. Ускладнення: невправимість, защемлення. Диференційна діагностика.
- Пахвинні грижі. Етіологія. Сучасні уявлення про патогенез пахвинних гриж. Види пахвинних гриж. Клініка. Види герніопластик.
- Стегнові грижі. Етіологія, патогенез, діагностика. Види герніопластик. Ускладнення під час операції.
- Вентральні грижі. Методи хірургічного лікування.
- *Гострий апендицит.* Класифікація. Клінічна картина. Диференційна діагностика. Ускладнення. Лікування. Основні етапи апендектомії.
- *Гострий холецистит.* Етіологія. Патогенез. Патологічна анатомія. Клініка. Ускладнення. Консервативне та оперативне лікування. Вибір методу оперативного втручання.
- *Гострий панкреатит.* Етіологія. Патогенез. Патологічна анатомія. Клініка. Ускладнення. Консервативне та оперативне лікування. Вибір методу оперативного втручання.
- *Виразка дванадцятипалої кишки.* Етіологія та патогенез. Клініка. Діагностика. Ускладнення: стеноз, перфорація, кровотеча, пенетрація, малигізація. Показання до оперативного лікування при дуоденальній виразці.
- *Виразка шлунку.* Етіологія та патогенез. Клінічна картина. Діагностика. Покази до оперативного лікування при шлунковій виразці. Методики

резекції шлунку по Більрот I та Більрот II. Особливості резекції шлунку при раку.

- ***Перитоніт.*** Етіологія. Патогенез. Класифікація. Клініка. Діагностика. Методика проведення оперативного втручання. Особливості післяопераційного лікування.
- ***Кишкова непрохідність.*** Гостра кишкова непрохідність: динамічна, обтураційна, странгуляційна. Патологічна анатомія. Клініка, діагностика. Загальні принципи консервативної терапії. Хірургічне лікування.
- ***Захворювання прямої кишки.*** Геморой. Тріщина заднього проходу. Нориці прямої кишки. Методи оперативного лікування.
- ***Рак шлунка, товстої кишки, прямої кишки.*** Етіологія. Патогенез. Класифікація. Діагностика. Клініка. Методи хірургічного лікування.
- ***Опіки. Відмороження.*** Патогенез. Класифікація, лікування.

4. Восно-польова хірургія.

- ***Сучасна бойова хірургічна травма.*** Загальна характеристика сучасної зброї і сучасних бойових пошкоджень. Морфологічні і функціональні зміни в тканинах при вогнепальних пораненнях. Мікробне забруднення рани: первинне і вторинне. Мікрофлора рани і ранава інфекція.
- ***Хірургічна обробка рани.*** Хірургічні шви. Умови для застосування різних видів швів, показання і протипоказання до їх накладання. Види хірургічних обробок.
- ***Травматична хвороба.*** Визначення. Патогенез. Класифікація. Визначення політравми. Особливості клінічного перебігу політравм. Сучасні принципи діагностики, оцінки тяжкості та лікування травматичної хвороби. Особливості хірургічної тактики при політравмі.
- ***Травматичний шок.*** Визначення поняття травматичного шоку. Класифікація травматичного шоку. Сучасні уявлення про етіологію і патогенез травматичного шоку. Основні етіологічні та патогенетичні фактори. Визначення етіо-патогенного фактору травматичного шока в залежності від локалізації поранення. Сучасні принципи діагностики і

лікування травматичного шока. Особливості інфузійно-трансфузійної терапії.

- **Компресійно-роздавлена травма.** Основні етіологічні і патогенетичні ланки. Клінічні фази розвитку. Місцеві і загальні ознаки. Травматична нефропатія. Клінічне протікання гострої ниркової недостатності. Сучасні методи лікування. Основні принципи лікування і профілактики.
- **Травма черепа і головного мозку.** Класифікація пошкодження черепа і головного мозку. Загальнономозкові, осередкові і рухальні неврологічні розлади при пошкодженні головного мозку.
- **Травма хребта і спинного мозку.** Класифікація. Неврологічна емпіюматика в залежності від рівня пошкодження спинного мозку. Клініка, діагностика, принципи лікування.
- **Травма органа зору, ЛОР органів.** Класифікація. Клініка, діагностика. Принципи лікування.
- **Травма щелепно-лицевої ділянки.** Класифікація. Клініка, діагностика. Принципи лікування.
- **Травма грудної клітки.** Класифікація. Основні патогенетичні ланки дихально-циркуляторних розладів. Пневмоторакс і гемоторакс, класифікація, клініка, діагностика. Основні принципи лікування відкритих і закритих пошкоджень грудей. Травматична асфіксія. Патогенез, клініка, діагностика, лікування. Торако-абдомінальні поранення. Класифікація. Особливості діагностики, лікувальної тактики.
- **Травма живота.** Частота, класифікація, діагностика, принципи лікування. Особливості діагностики при закритих пошкодженнях. Ранні і пізні укладення, їх профілактика, лікування. Методи обробки пошкоджених органів.
- **Травма тазу і тазових органів.** Класифікація пошкоджень тазу і тазових органів. Принципи діагностики пошкоджень кісток тазу, сечового міхура, прямої кишки, уретри. Принципи лікування.

- *Травма кінцівок.* Класифікація пошкоджень кісток, суглобів, м'яких тканин. Особливості діагностики поранень кінцівок. Загальні принципи лікування вогнепальних поранень кінцівок.
- *Травма магістральних судин.* Кровотеча, крововтрата. Клініка і діагностика. Класифікація, симптоми і прогностичне значення ішемії кінцівок. Види і техніка оперативних втручань при різному характері пошкоджень судин. Показання до ампутації при ішемічному некрозі кінцівок. Рівень ампутації і методика її виконання. Методи зупинки кровотечі: тимчасові, остаточні. Класифікація кровотеч в залежності від їх джерела, часу виникнення і ступеню крововтрати. Клінічна картина кровотечі і гострої крововтрати. Патофізіологія гострої крововтрати. Основні принципи лікування крововтрати.
- *Кровотеча, крововтрата. Переливання крові і плазмозамінників на війні.* Класифікація. Визначення тяжкості крововтрати. Показання до гемотрансфузії. Класифікація плазмозамінників. Можливі ускладнення при переливанні крові і міри їх профілактики. Показання і особливості переливання крові і плазмозамінників при різних травмах і тяжкості травматичного шоку.

5. Травматологія.

- *Переломи.* Класифікація, клініка, діагностика. Принципи хірургічного лікування відкритих та закритих переломів.
- *Травматичні вивихи:* вивих плечової кістки, кісток передпліччя, стегна. Класифікація, методи усунення вивихів. Ускладнення. Покази до оперативного лікування.
- *Переломи верхніх кінцівок.* Класифікація, клініка, діагностика, лікування. Особливості пошкодження суглобів.
- *Переломи нижніх кінцівок.* Класифікація, клініка, діагностика, лікування.
- *Пошкодження тазового кільця.* Класифікація, клініка, діагностика, лікування. Покази до хірургічного лікування.

- *Остеохондроз хребта.* Дегенеративно-дистрофічні захворювання хребта. Аномалії розвитку попереково-крижного відділу хребта.
- *Остеохондропатії, фіброзні дисплазії.* Класифікація, клініка, діагностика, лікування.
- *Статичні деформації.* Види. Діагностика, принципи лікування.

Інформаційно-методичне забезпечення.

1. Акубаротравма в умовах повномасштабної війни. Лікувально-діагностична тактика на першому та другому рівнях медичного забезпечення: методичні рекомендації / [Гуменюк К.В., Городнюк Д.О., Шидловська Т.А., Хорошун Е.М., Подолян Ю.В., Король С.О., Заруцький Я.Л.]. Київ: «Видавництво Людмила», 2024. 32 с.
2. Ампутації кінцівок на рівнях медичного забезпечення: практична настанова / Лакна А.М., Король С.О., Лябах А.П., Козинець Г.П., Гуменюк К.В., Гибало Р.В., Сапа С.А., Бугай О.О., Роговський В.М. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. – 48 с.
3. Атлас бойової хірургічної травми (досвід антитерористичної операції – операції об'єднаних сил) Монографія за ред. Цимбалюка В.І. Харків: Колегіум, 2021, – 385 с.
4. Білий В.Я., Русин В.І., Заруцький Я.Л. та ін. Нариси хірургії бойової травми сечостатевої системи. – Ужгород: Карпати, 2022. – 164 с.
5. Бойова травма серця, грудної аорти та магістральних судин під загальною ред. Цимбалюка В.І. Київ – Тернопіль: ТНМУ. – 2019. – 428 с.
6. Вакуумна терапія в хірургії: Асланян С.А., Білий В.Я., Заруцький Я.Л., Король С.О., Лакна А.М., Собко І.В. Київ: «ФОР Буря О.Д.», 2023. 256 с.
7. Вакуумні пов'язки в лікуванні ран м'яких тканин при бойовій хірургічній травмі: методичні рекомендації / [Білий В.Я., Заруцький Я.Л., Собко І.В., Гуменюк К.В., Король С.О., Асланян С.А., Тертищний С.В., Компанієць А.О., Фомін О.О., Свистак Н.В.,

Муєсенко О.Я., Палій І.П.]. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 40 с.

8. Використання сучасного магнітного і немагнітного інструменту для діагностики та видалення сторонніх тіл: методичні рекомендації [Цимбалюк В.І., Лурін І.А., Хорошун Е.М., Гуменюк К.В., Король С.О. та інші. – Харків: ФОН Бровін О.В., 2022. – 72 с.

9. Вогнепальні поранення м'яких тканин (Досвід антитерористичної операції /Операції об'єднаних сил) /за ред. В.І. Цимбалюка. – Харків: Колегіум, 2020. – 400 с.

10. Доктрина медичного забезпечення Збройних Сил України, затверджена наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 20 грудня 2017 року №445

11. Дренування черевної порожнини при бойовій хірургічній травмі живота: методичні рекомендації [Білий В.Я., Король С.О., Гуменюк К.В., Гибало Р.В., Аслаян С.А., Собко І.В., Жовтоножка О.І., Гончарук В.С.]. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 28 с.

12. Еволюція системи медичного забезпечення військ під час бойових дій: монографія [Білий В.Я., Жаховський В.О., Заруцький Я.І., Галушка А.М., Лівінецький В.Г., Аслаян С.А. – К.: «Видавництво Людмила», 2021. – 348 с.

13. Застосування тимчасового шунта при вогнепальних пораненнях судин верхніх та нижніх кінцівок: (методичні рекомендації) [К.В.Гуменюк, П.І. Нікульніков, В.М. Роговський, А.П. Казмірчук, С.О. Король, Я.М. Суєак, Б.М. Коваль. – К.: ІІІ «ІНІОЛ ІІТМ», 2022. – 32 с.

14. Застосування REVOA у пораненнях з геморагічним шоком: методичні рекомендації [Гуменюк К.В., Король С.О., Гибало Р.В., Роговський В.М., Сиван Ю.Ю.]. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 48 с.

15. Казмірчук А.П., Данчин А.О., Поліщук М.С., Лурін І.А., Мельник П.Ф., Данчин Г.О. Принципи організації та алгоритми надання спеціалізованої нейрохірургічної допомоги при вогнепальних черепно-мозкових пораненнях в сучасній війні. Методичні вказівки. Київ: Саміт-книга, 2022. – 128 с.

16. Кафедра військової хірургії Української військово-медичної академії: 30 років з моменту створення: Методичні рекомендації [Король С.О., Білий В.Я., Панов Ф.І., Заруцький Я.Л., Світличний Е.В., Жовтоножка О.І., Гончарук В.С., Мусенко О.Я., Свистак Н.В., Мельниченко О.О., Палій І.П.]. – Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 28 с.

17. Керівництво з медичної евакуації у Збройних Силах України, затверджене наказом Генерального штабу Збройних Сил України від 09.07.2018 р. № 258.

18. Лікування поранених з бойовими травмами кінцівок (за досвідом АТО ООС): монографія /Г.В.Гайко, І.П.Хоменко, І.А.Нурін, С.О.Король [та ін.]; за ред. В.І.Цимбалюка. – Чернігів: ПАТ «НВК «Десна», 2020. 238 с.

19. Лікування поранених з бойовими ушкодженнями живота (за досвідом АТО ООС): монографія /за ред. К.В. Гуменюка, І.П. Хоменка, І.А. Нуріна та ін.; за заг. ред. В.І. Цимбалюка. – Херсон: Одді, 2022. – 194 с.

20. Лікування поранених з вогнепальним перитонітом: Методичні вказівки [Білий В.Я., Король С.О., Асланян С.А., Собко І.В., Гуменюк К.В., Гибало Р.В., Жовтоножка О.І., Гончарук В.С.]. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 32 с.

21. Методичні рекомендації щодо конверсії турнікета у травмованих в зонах тактичної екстреної медичної допомоги, затверджені наказом МОЗ України від 4.03.2022 року №412.

22. Моделювання вогнепальних поранень. Під загальною ред. В.І. Цимбалюка. Харків: Вид-во, 2022. 322 с.

23. Наказ Генерального штабу Збройних Сил України від 11.02.19 № 60 «Про затвердження Настанови з медичного забезпечення Збройних Сил України на особливий період»

24. Наказ МОЗ України № 537 від 27 березня 2022 року «Про організацію надання комбустіологічної допомоги в умовах воєнного стану», зареєстрований в Міністерстві юстиції України 28 квітень 2012 року за № 390/37726.

25. Наказ МОЗ України № 822 від 17 травня 2022 року «Про затвердження Стандарту «Нарентгеральна периопераційна антибіотикопрофілактика».

26. Наказ МОЗ України № 823 від 18 травня 2022 року «Про затвердження Стандарту медичної допомоги «Рациональне застосування антибактеріальних і антифунгальних препаратів з лікувальною та профілактичною метою».

27. Наказ МОЗ України № 1767 від 09.10.2023 року «Про затвердження стандарту медичної допомоги «Онкіки»».

28. Наказ МОЗ України № 1877 від 06.09.2021 року, що регламентує діяльність патологоанатомічної служби медичних установ загальнодержавної системи охорони здоров'я.

29. Нариси променевої діагностики гострих захворювань та бойової травми живота: монографія, атлас /Білий В.Я., Абдуллаєв Р.Я., Цвігун Г.В., Король С.О., Біла О.О., Слесаренко Д.О., Гречаник М.І. Харків: Факт, 2023. – 282 с.

30. Невідкладна військова хірургія. - Київ: Наш Формат. – 2022. – 512 с.

31. Організація роботи військово-лікарських комісій та проведення військово-лікарської експертизи в особливий період (методичні рекомендації) /А.В. Шимко, Н.В. Богрессва, Д.І. Мірошніченко, С.В. Форманчук, О.П. Кіріс, М.М. Гукалюк, Т.С. Сфіменко, А.М. Лакша, С.О. Король, І.П. Палій, І.П. Собко, В.В. Коваленко, Г.В. Осередю, М.М. Коваль [ВІІ 7-35(03)42.09]. – 2023. – 106 с.

32. Основні поняття та сучасна класифікація бойової хірургічної травми: методичні рекомендації /за ред. Хорошун Е.М. Харків: ФОП Бровін О.В., 2022. – 40 с.

33. Патоморфоз вогнепальних ран м'яких тканин /під ред. В.І. Цимбалюка, І.П. Хоменка, І.А. Луріна, О.Ю. Усенка, В.В. Бойка – Харків: Колегіум, 2018. – 176 с.

34. Підготовка до транспортування та медичний супровід поранених, травмованих і хворих військовослужбовців під час медичної евакуації автомобільним, залізничним та повітряним

транспортом (методичні рекомендації) /В.В. Кравчук, В.В. Бурлука, А.М. Лакна, С.О. Король, Ю.В. Подолян, І.О. Брагіна, С.А. Деланян, А.С. Ткаченко, А.О. Компанієць, К.Ю. Марущенко, К.В. Савічан, О.В. Коваль, Ю.Я. Котик, Г.П. Хитрий, О.В. Рабошук, Ю.Д. Ухач, О.М. Данилюк, Т.С. Шеремета [ВІІ 7-35(03)42.08]. – К., 2023. – 76 с.

35. Порядок надання домедичної допомоги постраждалим при масивній зовнішній кровотечі, затверджений наказом МОЗ Україна від 9 березня 2022 року №441

36. Постанова КМУ від 31 жовтня 2018 р. № 910 «Про затвердження Воєнно-медичної доктрини України» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/910-2018-%D0%BF/card3#files>

37. Профілактичні та лікувальні фасціотомії при бойовій хірургічній травмі кінцівок: методичні рекомендації /Гуменюк К.В., Страфун С.С., Король С.О., Гибало Р.В., Ярмолюк Ю.О., Цвінна С.А., Шинишов В.Г., Ніколюк Д.П., Лакна А.А., Заговенко М.А., Палій Г.П.]; за ред. К.В. Гуменюка. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 32 с.

38. Реконструктивно-відновлювальна хірургія дефектів м'яких тканин вогнепального походження: методичні рекомендації за ред. Хоронюна Е.М. – Харків: ФОП Бровін О.В., 2023. – 64 с.

39. Роговський В.М., Щенетов М.В., Гуменюк К.В., Гибало Р.В. Лікування вогнепальних поранень магістральних артерій. – К.: Книга плюс, 2022. – 128 с.

40. Сисаренко С.В., Бадюк Н.О. Перфорантні клапті в реконструктивній хірургії. Атлас. – Дніпро: АРТ-ПРЕС, 2021. – 552 с.

41. Спільна доктрина НАТО щодо медичного забезпечення AJP-4.10 (C)

42. Спільна об'єднана доктрина з медичної евакуації STANAG 2546

43. Стандарт медичної допомоги «Надання медичної допомоги постраждалим з геморагічним шоком на догоспітальному та госпітальному етапах при травмі», затверджений наказом

Міністерства охорони здоров'я України від 11 липня 2022 року № 1192.

44. Указ Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24.02.2022 р. № 64/2022.

45. Хірургічна тактика при вогнепальних пораненнях порожнистих органів живота: методичні рекомендації /Гуменюк К.В., Білий В.Я., Король С.О., Заруцький Я.Л., Гибало Р.В., Лелаян С.А., Жовтоножко О.І., Гончарук В.С., Бондарчук В.В.]. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 48 с.

46. Хірургічна тактика при пораненнях серця та судин грудної порожнини: методичні рекомендації /Гуменюк К.В., Король С.О., Прохоренко Г.А., Навчак Р.М., Родзоняк А.І., Зінченко В.Б., Будзан І.М., Сироїд М.В., Вовк М.С., Гончарук В.С., Свистак Н.В. Київ: «Видавництво Людмила», 2023. 32 с.

47. Холодова травма: методичні рекомендації /за ред. Е.М. Хорошуня, Г.П. Козинця, І.А. Луріна Харків: ФОП Бровін О.В., 2023. 40 с.

48. Atlas of Amputations and Limb Deficiencies. Surgical, Prosthetic and Rehabilitation Principles. Fourth Edition /J.I. Krajchich, M.S. Pinzur, L.I.C.B.K. Potter, P.M. Stevens //AAOS. 2016;Volum 1-3.

49. Korol S.O., Chelishvili A.L., I.P. Palii I.P., Musenko O.Ya., Svystak N.V. Clinical and pathophysiological substantiation of the mutual aggravation syndrome in combined combat thermomechanical injury / Світ медицини та біології. 2023;2 (84):98-101. doi: 10.26724/2079-8334-2023-2-84-98-101

50. Korol S.O., Chelishvili A.L., I.P. Palii I.P., Zhovtonozhko O.I., Musenko O.Ya., Svystak N.V. Topical aspects of combined combat thermomechanical injures / Світ медицини та біології. 2023;1 (83):111-116. doi: 10.26724/2079-8334-2023-1-83-111-115

51. Parnell B. Rehabilitation Nursing Challenges for Patients With Lower Limb Amputation Parnell B, Urton M. //Rehabil Nurs. 2021 May-Jun 01;46(3):179-184. doi: 10.1097/RNJ.0000000000000289.

52. Schöni M. Long-term results after internal partial forefoot amputation (resection): a retrospective analysis /Schöni M, Waibel

FWA, Bauer D, Götschi T, Böni T, Berli MC. //Arch Orthop Trauma Surg. 2021 Apr;141(4):543-554. doi: 10.1007/s00402-020-03441-3.

53. Sepp LA Hip Joint Contact Loading and Muscle Forces During Running With a Transtibial Amputation /Sepp LA, Baum BS, Nelson-Wong E, Silverman AK. //J Biomech Eng. 2021 Mar 1;143(3):031012. doi: 10.1115/1.4049227.

54. STANAG 2087: Forward Aeromedical Evacuation, Edition 7, 23 April 2018 (AAMedP-1.5, Edition A, Version, Edition 6, 23 April 2018)

55. STANAG 2453 /AMedP-35: The Extent of Dental And Maxillo-facial Treatment at Role 1-3). 2017. 148 p.

Розглянуто на засіданні ПМК кафедри ВХ та рекомендовано до затвердження протокол від «11» березня 2024 року №76

Начальник кафедри військової хірургії
доктор медичних наук, професор
полковник медичної служби

 Сергій КОРОЛЬ

РОЗГЛЯНУТО ТА СХВАЛІЕНО
протокол Методичної ради Академії
від «__» _____ 20__ р. №__

ПОГОДЖЕНО
Заступник начальника Академії з
навчальної роботи
полковник медичної служби

Віталій Сщенко
«__» _____ 20__ р.